

Sygn. akt III Ca 857/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, Wydział III Cywilny Odwoławczy w składzie

następującym:

Przewodniczący:	SSO Jacek Małodobry SSO Zofia Klisiewicz (sprawozdawca) SSO Tomasz Białka
Protokolant:	insp. Jadwiga Sarota

po rozpoznaniu w dniu 25 września 2014r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa R. B.

przeciwko S. P. i S. P.

o ustanowienie rozdzielności majątkowej

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Rejonowego w Zakopanem

z dnia 22 maja 2013 r., sygn. akt III RC 169/12

1. **oddala apelacje;**

2. **zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powódki kwotę 300 zł (trzysta złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

Sygn. akt III Ca 857/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22.05.2013 r. Sąd Rejonowy w Zakopanem w sprawie z powództwa R. B.przeciwko S. P.i S. P.o ustanowienie rozdzielności majątkowej, ustanowił rozdzielność majątkową pozwanych: S. A.dwojga imion P., nazwisko rodowe P., urodzonego (...)w P., syna J.i M.i S. P., nazwisko rodowe C., urodzonej (...)w Z., córki S.i C., powstałą w wyniku zawarcia przez nich związku małżeńskiego w dniu 4.01.1986 r. w Z.- numer aktu małżeństwa (...) - USC Z.- z dniem wyrokowania tj. 22.05.2013r. (pkt I sentencji) oraz zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powódki kwotę 577 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt II sentencji) .

Sąd Rejonowy ustalił, że pozwani zawarli związek małżeński w dniu 4.01.1986 r. w USC w Z.. Małżonkowie nie zawierali umów majątkowych małżeńskich. Wyrokiem z dnia 11.10.2010 r., Sąd Rejonowy w Zakopanem Wydział I Cywilny, sygn. akt I C 270/07 w sprawie z powództwa S. P.przeciwko R.i B. B.o zapłatę kwoty 26,500 zł, oddalił powództwo i zasądził od S. P.solidarnie na rzecz R. B.i B. B.kwotę 6.710 zł, tytułem zwrotu wyłożonych kosztów postępowania oraz zasądził od S. P.na rzecz Skarbu Państwa, kwotę 13.264,26 zł, tytułem zwrotu wyłożonych wydatków. Wyrokiem z dnia 21.04.2011 r. Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział III Cywilny Odwoławczy, sygn. akt III Ca 99/11, zmienił zaskarżony wyrok w punkcie III w ten sposób, że wskazaną w nim kwotę 13.264,26 zł zastąpił kwotą 2.400 zł, a w pozostałym zakresie wydatkami obciążył Skarb Państwa i oddalił apelację w pozostałej części oraz zasądził od S. P.solidarnie na rzecz R.i B. B.kwotę 950 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego. Powyższe wyroki zostały opatrzone klauzulą wykonalności postanowieniem z dnia 28.04.2011 r., Sądu Okręgowego oraz zasądzono od S. P.na rzecz R.i B. B.solidarnie kwotę 72 zł tytułem kosztów postępowania klauzulowego. W dniu 6.05.2011 r. R. B.i B. B.skierowali przeciwko S. P.wniosek egzekucyjny w oparciu o wymieniony wyżej tytuł egzekucyjny do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie M. W.(sprawa do sygn. Km 1501/11). Egzekucja została skierowana do rachunku bankowego dłużnika, ruchomości znajdujących się w miejscu prowadzenia przez dłużnika działalności gospodarczej, wierzytelności przysługujących dłużnikowi z Urzędu Skarbowego. Wystąpiono również o zwrócenie się do właściwego Wydziału Komunikacji z zapytaniem, czy dłużnik posiada samochody i do Starostwa Powiatowego z zapytaniem, czy dłużnik jest właścicielem bądź współwłaścicielem nieruchomości, a także o wezwanie dłużnika do złożenia wyjaśnień dotyczących przysługujących mu składników majątkowych. W dniu 16.05.2011 r. Komornik dokonał zawiadomienia dłużnika o wszczęciu postępowania egzekucyjnego, zajęcia wierzytelności dłużnika w Urzędzie Skarbowym oraz zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego dłużnika, a nadto, w dniu 12.10.2011 r. dokonał zajęcia ruchomości znajdujących się pod adresem S.22c. Czynność Komornika polegającą na zajęciu ruchomości, zaskarżył dłużnik S. P., domagając się umorzenia postępowania egzekucyjnego w zakresie zajętych przedmiotów podnosząc, że zajęte przedmioty stanowią wyposażenie niezbędne do normalnego funkcjonowania rodziny. Skarga ta została oddalona prawomocnym postanowieniem tamt. Sądu z dnia 14.03.2012 r. do sygn. I Co 1306/11. Czynność ta została zaskarżona również przez S. P., ale jej skarga została odrzucona postanowieniem tamt. Sądu z dnia 27.04.2012 r., do sygn. I Co 1239/11, gdyż nie została opłacona. Pozwana S. P.wystąpiła przeciwko R. B.i B. B.z powództwem o zwolnienie spod egzekucji przedmiotów zajętych w dniu 12.10.2011 r. - sprawa do sygn. I C 321/11. Postępowanie w tej sprawie zostało zawieszono postanowieniem z dnia 31.01.2013 r. wobec śmierci pozwanego B. B.. Na dzień 14.06.2012 r. wyznaczono pierwszy termin licytacji zajętych ruchomości, do której nikt nie przystąpił. Pismem z dnia 8.11.2012 r. Komornik zawiadomił wierzyciela o stanie egzekucji, w którym poinformował, że egzekucja przeciwko S. P.dotyychczas okazała się całkowicie bezskuteczna, bowiem w toku czynności ustalił, że dłużnik posiada rachunek bankowy w (...)Bank, na którym występuje trwały brak środków, nie posiada wymagalnych wierzytelności podlegających zajęciu, nie odnaleziono innego majątku ruchomego. Ustalono, że dłużnik jest właścicielem nieruchomości obj. KW nr : (...)oraz (...), położonych na terenie P.. Postanowieniem z dnia 31.12.2012 r. w/w Komornik postępowanie egzekucyjne umorzył wobec bezskutecznej egzekucji. Wnioskiem z dnia 18.01.2013 r. wierzyciel wniósł o uchylenie postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego i dalsze prowadzenie postępowania. Postanowieniem z dnia 29.01.2013 r. Komornik uchylił postanowienie o umorzeniu i postanowił kontynuować postępowanie egzekucyjne. Pismem z dnia 22.02.2013 r. S. P.zwrócił się do Komornika o zaniechanie wszelkich czynności w sprawie i powiadomił Komornika, że B. B.nie żyje, a postępowanie w sprawie z powództwa S. P.przeciwko B. B.i R. B.o zwolnienie zajętych przedmiotów spod egzekucji zostało zawieszono. Kolejnym wnioskiem z dnia 9.11.2012 r. wierzyciele wystąpili do Komornika Sądowego przy tamt. Sądzie - W. H.przeciwko S. P.o wszczęcie egzekucji z nieruchomości położonej w P.obj. KW nr (...)w oparciu o wspomniany tytuł wykonawczy - sprawa do sygn. akt Km 853/12. W dniu 18.11.2012 r. Komornik wszczął egzekucję z nieruchomości, a w dniu 8.08.2012 r. wezwał wierzyciela o nadesłanie kopii wniosku o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika, a to w związku ze sprzeciwem złożonym przez żonę dłużnika – S. P.na zajęcie nieruchomości. Postanowieniem z dnia 12.10.2012 r. Komornik umorzył postępowanie egzekucyjne, albowiem wierzyciel nie zawiadomił go o złożeniu wniosku o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika w terminie określonym w art. 923¹ § 2 k.p.c.

Pozwany S. P. dotychczas nie wpłacił na poczet wierzytelności na rzecz R. B. i B. B. żadnych kwot pieniężnych.

Pozwani są współwłaścicielami nieruchomości położonej w P., S(...), a nadto, są współwłaścicielami ruchomości: trzech starych samochodów oraz na nieruchomości własności S. P.budują kolejny dom.

Pozwany S. P.posiada majątek osobisty, który został ujawniony w rejestrze gruntów jako dz. ewid. nr : (...)i (...)o łącznej powierzchni 0,0767 ha położone w M., stanowiące grunty leśne i las, (...), (...) i (...)o łącznej powierzchni 0,2350 ha położone w P.stanowiące grunty leśne i las oraz (...)o powierzchni 0,3945 ha położoną w G.stanowiącą grunt orny.

Z treści KW nr (...) wynika, że właścicielem dz. ewid. nr (...) jest M. P.. W dziale III tej księgi uwidocznione jest ostrzeżenie o niezgodności własności M. P., po podziale nieruchomości na skutek działu spadku przeprowadzonego przed tamt. Sądem do sygn. I Ns 458/11.

Z treści KW nr (...)wynika, że właścicielem dz. ewid. nr (...)i (...)jest M. P.i J. P. (1). W dziale III tej księgi także uwidocznione jest ostrzeżenie o niezgodności własności M. P.i J. P. (1), po podziale nieruchomości na skutek działu spadku przeprowadzonego przed tamt. Sądem do sygn. I Ns 458/11.

Z treści KW nr (...)wynika, że właścicielami dz. ewid. nr : (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...)i (...)są S. P., A. P.oraz J. P. (2), przy czym udział S. P.wynosi 3/24 części. W dziale III tej księgi również uwidocznione jest ostrzeżenie o niezgodności własności, po podziale nieruchomości na skutek działu spadku przeprowadzonego przed tamt. Sądem do sygn. I Ns 458/11.

S. P. dotychczas nie dokonał stosownych wpisów w księgach wieczystych, w związku z treścią postanowienia o dziale spadku wydanego w sprawie do sygn. I Ns 458/11.

W tym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że zaistniały przesłanki do ustanowienia przez Sąd rozdzielnosci majątkowej pozwanych na podstawie art. 52 § 1a k.r.o. Stwierdził Sąd, że w rozpoznawanej sprawie wystąpiły obie przesłanki zawarte w tym przepisie, mianowicie : wykazano istnienie stwierdzonej tytułem wykonawczym wierzytelności w stosunku do jednego z małżonków oraz uprawdopodobniono, że zaspokojenie tej wierzytelności wymaga podziału majątku wspólnego małżonków. Wierzytelnością, mogącą uzasadniać żądanie wierzyciela ustanowienia rozdzielnosci majątkowej, jest każda wierzytelność w stosunku do jednego z małżonków, której zaspokojenie nie może według ustawy nastąpić z majątku wspólnego małżonków, tj. wierzytelność wynikająca ze zobowiązania jednego z małżonków zaciągniętego bez zgody drugiego z nich i zobowiązania jednego małżonka niewynikającego z czynności prawnej, jak i wierzytelność powstała przed powstaniem wspólności lub dotycząca majątku osobistego jednego z małżonków. Podał Sąd Rejonowy, że zaspokojenie wierzytelności przysługującej od pozwanego S. P. wymaga dokonania podziału majątku wspólnego, ponieważ nie ma możliwości zaspokojenia tej wierzytelności z majątku osobistego dłużnika i składników majątku wspólnego małżonków wymienionych w art. 41 § 2 k.r.o., i brak jest podstaw do poszukiwania zaspokojenia z majątku wspólnego małżonków (brak podstawy do nadania klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika z ograniczeniem jego odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością majątkową), natomiast możliwe będzie zaspokojenie z udziału w majątku wspólnym małżonków, który w wyniku podziału przypadnie temu z małżonków, który jest dłużnikiem. W ocenie Sądu Rejonowego, powódka uprawdopodobniła, że zaspokojenie wierzytelności wymaga podziału majątku wspólnego, a sam fakt istnienia wierzytelności był niesporny. Nie podzielił Sąd zarzutu pozwanych, że wierzyciel może skierować egzekucję do majątku odrębnego dłużnika, jakim są wskazywane nieruchomości, bowiem pozwany S. P. nie figuruje jako ich właściciel, ani też nie ujawnia swego prawa co do ich własności w księgach wieczystych, a w tych okolicznościach jest mało prawdopodobne skuteczne przeprowadzenie egzekucji z części nieruchomości. Odnośnie twierdzeń pozwanego, że powódka i jej mąż nie mieszkają pod adresem wskazanym w pozwie i, że w treści wyroku zasądzającego od niego na rzecz powodów solidarnie kosztów postępowania nie wskazano numeru rachunku bankowego powódki ani jej męża, podał Sąd, że przeciwko pozwanemu od dwóch lat prowadzone jest postępowanie egzekucyjne i do chwili obecnej na poczet należności nie wpłacił on żadnych kwot mimo, że zna numer rachunku Komornika. W kwestii zarzutu pozwanych, iż powództwo winno być złożone w niniejszej sprawie przez R. B. i B. B., stwierdził Sąd, że jest on także niezasadny, odwołując się do treści art. 367 k.c. O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., zasądzając na rzecz powódki od pozwanych solidarnie zwrot kosztów procesu (na co złożyły się: uiszczona przez powódkę opłata

od pozwu w kwocie 200 zł, kwota 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego i opłata skarbową od udzielonego pełnomocnictwa).

Powyższy wyrok zaskarżyli pozwani apelacjami, w których wnieśli o jego zmianę przez oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki kosztów procesu.

Pozwany S. P. zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych w zakresie dotyczącym posiadania przez niego samochodów i własności nieruchomości, podnosząc, że powódka nie podjęła żadnych działań, aby zaspokoić się z jego majątku osobistego mimo, że jest on wielokrotnie większy niż dług. Podnosił również okoliczność, że nie miał możliwości rozliczenia się z powódką i spłacenia długu, gdyż dwa listy, które wysłał wróciły z adnotacją nie podjęcia ich, a ponadto, że nie ma konta bankowego i nie miał możliwości dobrowolnego spłacenia długu. Zarzucił również dowolną ocenę dowodów przez przyjęcie, że powódka uprawdopodobniła, iż nie jest w stanie zaspokoić się z jego majątku osobistego i, że istnieje potrzeba podziału majątku wspólnego.

Pozwana S. P. także zarzucała, że powódka nie uprawdopodobniła, że zaspokojenie jej wierzytelności wymaga podziału majątku wspólnego, podnosząc okoliczność, że pozwany S. P. posiada majątek osobisty o wartości wielokrotnie przekraczającej wartość jego długu. Wywodziła, iż wierzyciel sam może podjąć działania celem dokonania wpisów praw dłużnika w księgach wieczystych dla przeprowadzenia egzekucji i, że jest to jego powinność. Twierdziła nadto, że powódka mogła zlecić poszukiwanie majątku osobistego pozwanego Komornikowi, a skoro takich działań nie podjęła, to brak było podstaw do ustanowienia rozdzielnosci majątkowej. Zarzucała brak podstaw do zastosowania w niniejszej sprawie art. 52 § 1a k.r.o.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji za przyznaniem kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Apelacje są bezzasadne.

Wyrok Sądu Rejonowego jest prawidłowy.

Sąd Okręgowy podziela w całości ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego oraz wnioski prawne wyciągnięte na ich podstawie i przyjmuje je za własne.

Nie zachodzą zarzuty podniesione w apelacjach pozwanych.

Zarzuty dotyczące błędnych ustaleń faktycznych oraz błędnej oceny dowodów nie zostały w żaden sposób wywiedzione.

Sąd Rejonowy poczynił ustalenia faktyczne na podstawie dowodów w zasadzie niespornych, bo wynikających z dokumentów tj. dokumentów znajdujących się w aktach Km 1502/11 Komornika Sądowego M. W. oraz w aktach Km 853/12 Komornika Sądowego W. H., a nadto z treści orzeczeń sądowych. Również treść oświadczeń pozwanych złożonych na rozprawie w dniu 22.05.2013 r. (k. 125-127), potwierdza prawidłowość ustaleń Sądu Rejonowego. Pozwani przyznali, że dług pozwanego S. P. nie został spłacony oraz, że toczy się postępowanie egzekucyjne przeciwko niemu, a nadto, że pozwany nie opłacił wniosku o wpis jego praw do księgi wieczystej. Na tejże rozprawie powoływał się na majątek osobisty, który miał otrzymać w wyniku działu spadku, ale na tą okoliczność nie przedstawił dowodu własności. Jednocześnie należy zauważyć, że pozwany S. P. twierdził, że na opłaty od wniosku o dokonanie wpisów nie posiadał pieniędzy i by wniosek ten skutecznie musi pożyczyć pieniądze od brata, a z drugiej strony podał, że buduje dom na działce żony i chciał spłacić wierzycieli, ale nie miał konta. Pomijając okoliczność, że dwóch Komorników prowadzi egzekucję przeciwko pozwanemu, a pozwany żadnej kwoty jeszcze nie uiścił na poczet długu, to należy także zauważyć, że pełnomocnik powódki w odpowiedzi na apelację z dnia 14.10.2013 r. (k. 185), podał pozwanemu numer rachunku bankowego na który miał uregulować zobowiązanie, ale do zakończenia postępowania apelacyjnego tj. do dnia 25.09.2014 r. pozwany nie wywiązał się z zobowiązania wobec powódki. Również nie przedstawił w postępowaniu

apelacyjnym, dowodu na okoliczność uregulowania stanu własności, co do majątku osobistego, mimo, że na skutek jego zachowania, toczyło się ono prawie rok.

Powyzsze okoliczności, w ocenie Sądu Okręgowego, także świadczą o prawidłowości stanowiska Sądu Rejonowego.

Stosownie do treści art. 52 § 1a k.r.o. ustanowienia przez sąd rozdzielnosci majątkowej może żądać także wierzyciel jednego z małżonków, jeżeli uprawdopodobni, że zaspokojenie wierzytelności stwierdzonej tytułem wykonawczym wymaga dokonania podziału majątku wspólnego małżonków.

Jak trafnie zauważył Sąd Rejonowy, uprawdopodobnienie nie jest jednoznaczne z udowodnieniem, a zatem powódka nie było obowiązana udowodniać, że zaspokojenie jej wierzytelności wymaga dokonania podziału majątku wspólnego. Przytoczony wyżej przepis ustawy został wprowadzony od dnia 20.01.2008 r. i ma na celu umożliwienie zaspokojenia wierzyciela, gdy dłużnikiem jest jeden z małżonków, a nie ma podstaw do nadania klauzuli wykonalności przeciwko drugiemu małżonkowi, stąd też wymagane jest jedynie uprawdopodobnienie. Z kolei dla uprawdopodobnienia, że zaspokojenie wierzytelności wymaga dokonania podziału majątku wspólnego małżonków, nie jest konieczne uprzednie skierowanie egzekucji do majątku osobistego dłużnika i stwierdzenie bezskuteczności tej egzekucji. Powódka wraz z mężem wszczęli dwa postępowania egzekucyjne u dwóch różnych Komorników i żadnemu z nich z majątku osobistego pozwanego S. P. nie udało się wyegzekwować jakiegokolwiek kwoty z tytułu wierzytelności objętej tytułem wykonawczym. W ocenie Sądu Okręgowego, powódka w ten sposób uprawdopodobniła, że zaspokojenie jej wierzytelności wymaga dokonania podziału majątku wspólnego małżonków. Ochrona majątku wspólnego służąca dobru rodziny nie może być wykorzystywana dla pokrzywdzenia wierzycieli. W wyroku z dnia 23.07.1997 r. II CRN 105/97 (Prok. i Pr. – wykl. 1998/1/29), Sąd Najwyższy stwierdził, że w orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, że przepis art. 52 k.r.o. (w brzmieniu ówczesnie obowiązującym) mający służyć dobru rodziny nie może być wykorzystywany dla pokrzywdzenia wierzycieli, zwłaszcza, gdy rodzina korzysta z dochodów związanych z działalnością gospodarczą jednego z małżonków, to musi też ponosić ujemne skutki takiej działalności, w tym niepowodzenia finansowe. Tak samo Sąd Najwyższy wypowiedział się w wyroku z dnia 30.11.1995 r. II CRN 154/95 (LEX nr 1143450). Należy w tym miejscu zauważyć, że dług S. P. powstał w związku z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą.

Ustanowienie rozdzielnosci majątkowej przez sąd na wniosek wierzyciela nie stoi na przeszkodzie w zawarciu przez małżonków umowy majątkowej po dokonaniu podziału majątku wspólnego lub po uzyskaniu przez wierzyciela zabezpieczenia, albo zaspokojenia wierzytelności, lub po upływie 3 lat od ustanowienia rozdzielnosci – art. 52 § 3 k.r.o. Jeżeli zatem, pozwaną będą chcieli uniknąć podziału majątku wspólnego na wniosek wierzyciela, winni zaspokoić wierzyciela przed złożeniem wniosku, a jeżeli tego nie uczynią, to nie mogą powoływać się na ochronę swojego majątku z naruszeniem interesu wierzycielki. Odsyłanie wierzycielki do regulowania stanu prawnego w księgach wieczystych na rzecz pozwanego, nie mogło odnieść zamierzonego skutku, bowiem powódka nie ma takiego obowiązku dla zrealizowania swojego uprawnienia z art. 52 § 1a k.r.o.

Reasumując, Sąd Okręgowy uznał zarzuty apelujących za niezasadne i apelacje oddalił na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego, Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., stosownie do wyniku postępowania.

(...)

(...)